

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1143/2023
17.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, све из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице Ваљево из Ваљева, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2408/22 од 02.09.2022. године, у седници која је одржана дана 17.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2408/22 од 02.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П1 264/21 од 11.05.2022. године, исправљеном решењем истог суда, под истим бројем од 09.06.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиљи АА на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 196.202,70 динара, са затезном каматом од 04.03.2022. године до исплате, као и износ од 43.677,76 динара на име затезне камате обрачунате до 03.03.2022. године. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ББ на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 194.975,95 динара са затезном каматом од 04.03.2022. године до исплате, као и износ од 43.102,91 динар на име затезне камате обрачунате до 03.03.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ВВ на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 202.161,20 динара са затезном каматом од 04.03.2022. године до исплате, као и износ од 44.562,56 динара на име затезне камате обрачунате до 03.03.2022. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ГГ на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 201.635,45 динара, са затезном каматом од 04.03.2022. године до исплате, као и износ од 44.371,10 динара на име затезне камате обрачунате до 03.03.2022. године. Ставом

петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи ДД на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.04.2018. године до 31.03.2021. године исплати износ од 200.934,45 динара са затезном каматом од 04.03.2022. године до исплате, као и износ од 44.056,13 динара на име затезне камате обрачунате до 03.03.2022. године. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиљама на име трошкова парничног поступка плати износ од 232.200,00 динара.

Апелациони суд у Новом Сад је пресудом Гж1 2408/22 од 02.09.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Ваљево П1 264/21 од 11.05.2022. године, исправљену решењем истог суда под истим бројем од 09.06.2022. године, у ставу првом изреке и одбио као неоснован тужбени захтев тужиље АА. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда и одбијен тужбени захтев тужиље ББ. Ставом трећим изреке, преиначена је иста пресуда и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље ВВ. Ставом четвртим изреке, преиначена је иста пресуда и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље ГГ. Ставом петим изреке, преиначена је иста пресуда у ставу петом изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље ДД. Ставом шестим изреке, преиначено је решење о парничним трошковима садржано у ставу шестом изреке пресуде и одбијен захтев тужиља на за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 282.200,00 динара, а тужиље су обавезане да туженој на име трошкова поступка исплате износ до 27.439,20 динара. Ставом седмим изреке, обавезане су тужиље да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплате износ од 109.756,80 динара. Ставом осмим изреке, одбијен је захтев тужиља за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиље су благовремено изјавиле ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и нашао да је ревизија тужиља није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиље су у периоду од априла 2018. године до марта 2021. године биле запослене код тужене и то АА, ББ, ВВ и ГГ на радном месту ... са утврђеним коефицијентом за обрачун плате од 6,83, а тужиља ДД на радном месту ... са утврђеним коефицијентом од 7,34. Тужена је тужиљама обрачунавала плату множењем коефицијента њиховог радног места и прописане основице, након чега је целокупно обрачунату плату са увећањима и накнадама упоређивала са минималном зарадом и по потреби допуњавала до износа минималне зараде. У обрачунским листама тужиља за спорни период тужена је исказивала плату у висини минималне зараде, колико им је исплаћивала, а као посебне ставке нису исказиване потраживане накнаде. Висина потраживања тужиља утврђена је према првој варијанти налаза и мишљења судског

вештака економско – финансијске струке према најповољнијем критеријуму важећих Посебних колективних уговора у Републици Србији, односно дневни износ топлог obroка у висини од 250,00 динара бруто, а месечни износ регреса за коришћење годишњег одмора у висини од 1/12 минималне зараде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужиље имају право на накнаду за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, јер у износу минималне зараде по дефиницији из члана 111. Закона о раду, не може да буде садржана предметна накнада, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега је тужена дужна да тужиљама те трошкове исплати у износу утврђеним вештачењем.

Другостепени суд је становишта да су потраживане накнаде у складу са одредбом члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама тужиљама биле урачунате у коефицијент и исплаћене кроз плату. Из наведених разлога, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбене захтеве тужиља, као неосноване.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописан је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе. Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. тог закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему и садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе, који се примењује на запослене у здравственим установама.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019 и 58/2019) у одредби члана 91. прописује елементе

за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 113/17), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са тим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регреса за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

У конкретном случају, тужила је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто Закон о платама у државним органима и јавним службама, као посебан закон, прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме и Закона о раду. Посебним колективним уговором за здравствене установе чији је основач Република Србија, аутонома покрајина и јединица локалне самоуправе није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, као *lex specialis*, произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиле не припада право на накнаду потраживаних трошкова, па чињеница да је у спорном периоду исплаћивана минимална зарада по оцени Врховног суда је без утицаја на другачију одлуку, јер она не активира права из Закона о раду, као општег закона.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**